

Friedrich-Ebert-Stiftung, împreună cu Asociația pentru Politică Externă, vă propune un Newsletter pe subiecte de politică externă și integrare europeană a Republicii Moldova. Newsletter-ul este parte a proiectului comun „Dialoguri de politică externă”.

NEWSLETTER

BULETIN LUNAR • MAI 2024 • NR.5 (219)

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Newsletter-ul este realizat de Mădălin Necșuțu, redactor-coordonator

TEMELE EDIȚIEI:

- 1.** *Cornelia Cozonaș, directoare CIJM: Există riscul creării unui precedent periculos, iar dacă se schimbă guvernarea, aceste instrumente vor acționa împotriva presei independente*
- 2.** *Igor Munteanu, președinte CUB: Am avut dintotdeauna și am în continuare foarte mult respect pentru jurnaliștii de investigație care nu se apleacă sub putere*
- 3.** *Mădălin Necșuțu, jurnalist TVR Moldova: Cum poate naviga Republica Moldova în lupta împotriva dezinformării fără a recurge la cenzură*

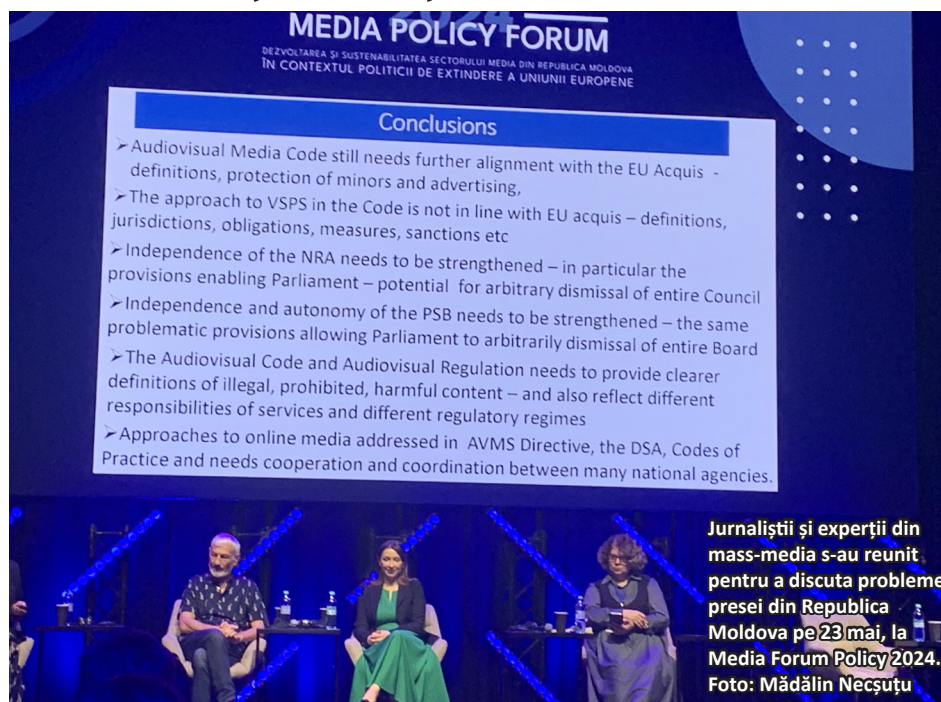
Știri pe scurt:

 Treisprezece partide politice din Republica Moldova au semnat pe 26 mai Pactul pentru Europa. Documentul a fost formulat de blocul politic „Împreună” – din care fac parte Platforma Demnitare și Adevăr, Coaliția pentru Unitate și Bunăstare, Partidul Schimbării și Liga Orașelor și Comunelor. Semnatarii Pactului pentru Europa își asumă „angajamentul politic de a contribui plenar la obiectivul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană”, obligația „de a promova statul de drept, coeziunea socială și solidaritatea națională în jurul obiectivului strategic de integrare europeană, punând interesul public deasupra intereselor personale, de grup și de partid”, „condamnarea războiului de agresiune și ocuparea cu forță a teritoriilor unor state suverane și independente”, se arată în document. Documentul are ca model Pactul de Snagov, un document similar semnat în 1995 de toate partidele politice din România în care au convenit că indiferent de divergențele politice obiectivele de țară sunt aderarea la NATO și la Uniunea Europeană. Republica Moldova și-a fixat ca țintă de aderare la UE anul 2030.

 Militarii moldoveni și cei români se vor putea pregăti și vor putea participa în comun la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale, cum ar fi Uniunea Europeană, după semnarea la București, pe 24 mai, a celui de-al doilea Protocol de amendare a Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul militar, încheiat pe 20 aprilie 2012, la Chișinău. Documentul actualizat prevede susținerea reciprocă în domeniul pregătirii și participării în comun la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale, cum ar fi Uniunea Europeană. Ministrul apărării, Anatolie Nosatîi, a efectuat o vizită oficială la București, la invitația omologului său român Angel Tîlvar. Cei doi oficiali au avut o întrevedere bilaterală, în cadrul căreia au discutat despre situația de securitate din regiunea Mării Negre și modalitățile prin care România ar putea să sprijine Republica Moldova în contextul creșterii rezilienței la provocările actuale.

 Noțiunea de „trădare de patrie” va fi reglementată mai clar în legislația Republicii Moldova, după ce mai mulți deputați ai PAS au depus un amendament de modificare a articolului 337 din Codul penal al Republicii Moldova. Amendamentul a fost elaborat cu scopul de a consolida cadrul normativ în domeniul asigurării securității statului. Respectiv, se urmărește conferirea acestor norme de incriminare „trădare de patrie” o claritate mai bună. De asemenea, deputații propun introducerea unei forme suplimentare a trădării de patrie. Este vorba despre acordarea de ajutor unui stat străin sau organizații străine, ce se poate exprima inclusiv prin campanii de dezinformare care să aducă atingere suveranității și securității statului. În cadrul discuțiilor publice, deputatul Oazu Nantoi a subliniat că pericolul pentru R. Moldova vine din Rusia, care este un stat agresor, care ocupă o parte din teritoriul R. Moldova, menținând trupele sale pe teritoriul nostru. În opinia lui Oazu Nantoi aceasta este o deosebire fundamentală între Rusia și alte state, și trebuie specificat acest lucru în contextul trădării de patrie.

Republica Moldova: între o mass media puternică și tentația cenzurii



Republica Moldova se află în fața unei provocări, dar și a unui test important despre cum poate reseta sau reforma și domeniul mass-media într-un spirit european.

Pe de o parte, trebuie să înlăture cât mai mult propaganda rusească, o

emanație a războiului hibrid dus de Rusia împotriva Republicii Moldova, dar și să nu recurgă la cenzură pentru a închide acele media care servesc de facto primordial intereselor Kremlinului și ale grupurilor criminale organizate conduse de oligarhii fugari moldoveni.

Aici trebuie găsită cheia unei probleme extrem de spinoase și urgente, pe fundalul unui război în țara vecină, Ucraina, dar și a contextului politic intern ce va fi dominat în acest an de alegeri prezidențiale și un referendum pentru aderarea la UE.

► În tot acest răstimp, piața media și publicitatea s-au contractat și ele în ultimii doi ani de război. Publicitarii investesc tot mai puțini bani, fapt ce sufocă televiziunile comerciale din Republica Moldova care vor să rămână independente editorial și auto-sustenabile din punct de vedere financiar. UE înțelege că în momentul de față, acestor televiziuni, portaluri online și media scrisă le este aproape imposibil să supraviețuiască financiar, astfel că ajutoare consistente sunt îndreptate în acest sens.

Fără o presă puternică, independentă și credibilă este greu de crezut că parcursul european al Republicii Moldova nu poate fi decât unul sinuos. Fără o presă puternică, nivelul de democrație nu poate fi decât unul scăzut, iar cetățenii neinformați, sau mai rău - dezinformați, nu pot forma decât o societate extrem

de slab rezilientă în fața manipulărilor informaționale interne și externe. De aceea, este vital ca Republica Moldova să aibă o presă puternică și vocală, atât cu grupurile criminale organizate ce operează încă în Moldova conjugat cu interesele Kremlinului, cât și cu actuala putere pro-europeană pentru ca reprezentanții să livreze politic ce au promis și să nu alunece și ei spre zona schemelor tenebre. Deoarece, știm bine, puterea corupe.

Problema care se dezbate în prezent în societate nu este de ce sunt închise media ruse ce ventilează zilnic dezinformare, ci modalitatea în care este făcut acest lucru - cu puțină transparență, comunicare strategică și explicații către populație.

Tactica puterii pro-occidentale de a intra în "silenzio stampa" și de a lăsa mai mult instituțiile de forță să se ocupe de acest

subiect ridică suspiciuni motivate din partea cetățenilor, experților și a mass-media independente.

Fiecare mișcare trebuie dublată de explicații largi și motivări exhaustive din partea puterii, dar și de consultarea pe aceste subiecte cu partenerii externi care atrag și ei atenția asupra necesității comunicării transparente a acestor decizii și tentația derapajelor democratice sub aspectul "binelui mai mare" și a efectelor pe care le produc astfel de măsuri de restricționare a anumitor media. Tocmai din aceste considerente, puterea are în față un test extrem de dificil de trecut. Unul pe care cu mai multă comunicare, capitol la care niciodată nu a excelat, îl poate trece cu brio, sau o poate retrograda prin alimentarea narațiunilor rusești de cenzură aplicată în numele democrației.

Mădălin Necșuțu

Există riscul creării unui precedent periculos, iar dacă se schimbă guvernarea, aceste instrumente vor acționa împotriva presei independente

Directoarea Centrului de Investigații Jurnalistice din Moldova (CIJM), **Cornelia Cozonac**, a vorbit deschis într-un interviu acordat pentru buletinul de politică externă al FES/APE despre problemele cu care se confruntă astăzi presa din Moldova. Ea a explicat cât de important este ca presa de investigație să rămână puternică și vigilentă ca una dintre condițiile primordiale ale unei societăți libere și democratice. **Cornelia Cozonac** a explicat și de ce este important ca și presa care împărtășește valorile guvernării să rămâne verticală și să sancționeze, atunci când este cazul, anumite derapaje inerente oricărui act de guvernare. Despre toate acestea și multe altele aflați în rândurile care urmează:



■ **Cum vedeți astăzi starea mass-mediei din Republica Moldova? Este mai multă libertate de exprimare sau nu, comparativ cu perioada guvernărilor precedente?**

■ În general, acum este mai multă libertate de exprimare, comparativ cu perioada guvernărilor anterioare dirijate anterior de Vladimir Plahotniuc sau de Vladimir Voronin. Deși eu, ca jurnalistă, și echipa noastră a Centrului de Investigații Jurnalistice am avut tot timpul libertate. De 20 de ani de când există Centrul de Investigații Jurnalistice, am putut face investigații jurnalistice și le-am putut publica. Chiar dacă se întâmpla asta atunci când încă nu aveam portalurile web. Chiar și așa găseam cel puțin un ziar dispus să publice investigațiile noastre. Experiența în acest sens a fost foarte bună, deoarece mai multe ziare independente centrale și regionale publicau investigațiile noastre. Cu alte cuvinte, noi am putut lucra continuu, am putut face jurnalism de investigație și am putut scrie pe orice temă.

În trecut însă era mai greu să accesezi informația de interes public și existau mai multe riscuri. Îmi amintesc când colegii mei făceau investigații despre firmele de pază ale lui Plahotniuc, chiar aveam un pic de frică. Cei de la firmele acelea de pază privată aveau aparatură de verificare, de ascultare sau puteau interveni. Existau riscuri pentru noi, dar nu ni s-a întâmplat nimic nici atunci.

Sigur că guvernarea de acum este mult mai deschisă și nu ai frica pe care o aveai anterior, deși și acum se întâmplă lucruri ciudate. De exemplu, închiderea masivă a mai multor televiziuni ridică semne de întrebare. Noi înțelegem că e vorba de finanțări dubioase care au legătură cu oligarhul fugar Ilan Șor și grupări criminale, dar

autoritățile iau totuși măsuri într-un mod netransparent. Nouă, mediei și societății, nu ne sunt prezentate argumente suficiente în baza cărora să putem aprecia dacă autoritățile au acționat cu bună credință și nu este vorba de o "curățare" a mediei incomode.

Prin aceste măsuri există riscul creării unui precedent periculos, iar dacă se schimbă guvernarea, aceste instrumente vor acționa împotriva presei independente. Deocamdată, avem mai multe semne de întrebare decât răspunsuri la ceea ce se întâmplă în raport cu media care au fost închise.

Între rațiuni de securitate națională și cenzură

■ **Suspendarea licențelor de funcționare pentru televiziunile patronate direct sau prin interpuși au împărțit părerile în Moldova. O parte a societății vede acest lucru ca pe un act de cenzură, în timp ce alți consideră că rațiunile de securitate trebuie să primeze când vine vorba de închiderea televiziunilor unor oligarhi fugari în conexiune cu Kremlinul. Cum vedeți lucrurile?**

■ Dacă m-ați întreba pe mine ca cetățean, eu pot să zic că da, aceste televiziuni sau o parte din aceste televiziuni trebuiau închise. Dar, ca jurnalist de investigație, vreau mai multe detalii. Vreau să văd detalii foarte concrete - dacă s-au stabilit careva legături cu finanțarea sau finanțări care vin din afară sau de altundeva.

După închiderea acestor posturi, noi, comunitatea media, am cam tăcut. Am avut o declarație împreună cu alte organizații neguvernamentale, inițiată de Centrul pentru Jurnalism Independent.

Și au mai existat alte câteva declarații de când s-au tot închis

televiziuni, iar autoritățile nu au răspuns. Declarațiile media erau destul de argumentate și cereau mai multe detalii care au stat la motivarea retragerii sau suspendării licențelor. Am văzut că au apărut niște comitete care au luat decizii peste noapte și lucrul acesta la fel nu este transparent. Deciziile respective nu sunt transparente. Instrumentele cu care operează nu sunt transparente și acest lucru ridică semne de întrebare și ele vor fi ca o pată mare pe imaginea actualii guvernării, pentru că ea decide.

Noi înțelegem că trebuie să existe securitate, că există niște provocări și riscuri mari în contextul războiului, dar și al finanțărilor dubioase din afara țării ale anumitor grupuri politice. Pentru Moldova nu trebuie finanțări foarte mari ca să corupă chiar oameni care fac parte din actuala guvernare. Și este bine ca autoritățile și serviciile speciale să fie vigilente, dar totuși, în raport cu mass media trebuie să existe mult mai multă transparență și decizii foarte bine argumentate. Nu poți închide sau retrage licența unei televiziuni pur și simplu.

Influența oligarhilor fugari în media rămâne puternică

■ **Cât de influente credeți că mai sunt astăzi media afiliate oligarhilor fugari? Ne referim în special la Ilan Șor și Vlad Plahotniuc.**

■ Eu cred că da, mai sunt influente. Iar acești oligarhi vor continua să pompeze bani pentru media, deoarece ei au nevoie de promovare. Ei urmăresc să răstoarne guvernarea, să vină la putere, dar ei au și alte metode. Eu văd că aceste metode alternative funcționează foarte bine și cred că autoritățile actuale ar trebui să învețe din acest lucru sau cel puțin să poată să le depisteze.

Acum, aceste grupări politice lucrează de la om la om. Și eu am văzut foarte mulți oameni convinși că acel candidat pe care îl propune Ilan Șor, tocmai acela este cel pe care trebuie să-l alegă. Am văzut aceste lucru în U.T.A. Găgăuzia, la Orhei. Sunt propulsați niște candidați care nu sunt cunoscuți și ei sunt votați. Rețelele acestea care funcționează de la om la om lucrează foarte bine, lucrează intens și pentru foarte mulți cetățeni sunt credibile. Oamenii simpli se informează despre viața politică și socială de la aceste rețele care lucrează pentru astfel de personaje.

Investigații incomode, dar necesare

■ **Ați scris o investigație foarte interesantă despre integritatea președintelui Comisiei Pre-vetting Herman von Hebel. Lucrurile relatate de Dvs nu au fost negate de acesta. Cu toate acestea, ați fost ținta mai multor atacuri, inclusiv din partea jurnaliștilor. Ce ne-ați putea spune despre acest episod?**

■ Noi ne facem muncă așa cum ne-am făcut-o tot timpul. Dacă sunt subiecte de interes public sporit le dăm prioritate și lucrăm. Așa am lucrat și când erau la putere Plahotniuc sau Voronin. Acum am rămas surprinși să constatăm că s-a derulat un atac foarte puternic și multilateral. Bănuiesc că a fost coordonat, pentru că am fost atacați pe linie profesională. Declarațiile demnitarilor au fost precum că este o investigație la comandă, că ei știu cine stă în spatele ei, că de ce tocmai acum, că este scrisă cu un anumit scop etc. Chiar și colegii de breaslă ne-au atacat pe linie profesională.

Investigația a fost una obișnuită, în sensul în care lucrăm în mod uzual. Cineva ne-a sugerat că există materiale deschise controversate despre Herman von Hebel,

președintele Comisiei de Pre-Vetting. Am pornit de la niște materiale din presa olandeză, am luat niște materiale de la New York Times și The Guardian, toate sunt surse deschise.

Era vorba de un raport de audit de pe când Herman von Hebel era președinte al Secretariatului Curții de Justiție de la Haga. El a derulat o reformă acolo, a concediat mai multe persoane, care ulterior au fost restabilite în funcție, constatându-se mai multe ilegalități. Toate aceste date erau prezentate într-un raport de audit. Au existat atunci împotriva lui Hebel mai multe critici, chiar din partea judecătorilor de la Curtea de la Haga.

Noi toate aceste informații le-am găsit, le-am tradus și le-am documentat suplimentar. Am dat link-uri cu trimitere la toate acele materiale, așadar, nu era absolut nimic neverificat. Am făcut și un fact-checking, expediind o solicitare la Curtea de Apel din Olanda, potrivit informațiilor căreia, Herman von Hebel activa la ei.

De fapt, o problemă era că nu găseam CV-ul detaliat al lui von Hebel și anume de când el lucrează în Comisia de Pre-Vetting. Nu am găsit acest document. A trebuit să îl solicităm de la Parlament. Și l-am obținut neoficial, deoarece era de negăsit ca informație publică. Din acel CV am văzut că este judecător la o Curte de Apel din Olanda, făcând solicitare de confirmare. Ni s-a confirmat că el și în prezent este judecător acolo. De fapt, această situație este una conflictuală, că el nu ar trebui să dețină o altă funcție publică în perioada în care activează în cadrul Comisiei Pre-Vetting. Mai târziu, von Hebel a recunoscut că a lucrat acolo cinci zile. Chiar și așa, aceasta este o încălcare a legislației noastre și nu știu de ce lucrul acesta a fost trecut cu vederea.

Din discuția cu Olesea Stamate, care a fost președintă a Comisiei Juridice pentru Numiri și Imunități, s-a văzut clar că actuala guvernare este nemulțumită de activitatea lui von Hebel. Nemulțumită este puțin spus. Chiar Olesea Stamate a zis, în discuția pe care am avut-o, că „abia așteptăm mai repede să scăpăm de el.” Acest lucru, care nu este cunoscut public, scoate la suprafață anumite probleme legate de Comisia Pre-Vetting și de unii membri ai acesteia.

Eu înțeleg că astfel de șefi de comisie au fost numiți de partenerii de dezvoltare și autoritățile noastre nu pot să zică nimic. Am înțeles că autoritățile noastre nu au avut curajul să spună partenerilor noștri de dezvoltare că acest candidat nu întrunește toate criteriile de integritate sau cel puțin are o problemă. Adevărul însă este că nimeni nu a verificat acest aspect. Olesea Stamate mi-a spus că ei ar fi primit niște informații despre Herman von Hebel, dar că a fost prea târziu.

Presa și afilierea politică involuntară sau pecuniară

■ **Cât de important este ca presa de investigație să stea cu ochii pe toți actorii din spectrul politic și să-și păstreze profesionalismul chiar și asupra acelor lideri care lucrează pentru aceleași valori în care cred și jurnaliștii?**

■ Prin esența ei, presa trebuie să fie în opoziție cu guvernarea. Așadar, trebuie să monitorizeze ce fac toți actorii publici, cum sunt gestionate treburile publice, banii publici, cât de integri sunt cei care au venit în funcții publice. Asta este menirea presei.

Sigur, noi împărtășim aceleași valori promovate de actuala guvernare precum integrarea europeană și

lupta cu corupția, dar asta nu înseamnă că noi trebuie să ne culcăm pe urechea cealaltă și să fim apatici sau înregimentați politic, adică să scriem ce vrea guvernarea și atât. Presa trebuie să monitorizeze ce fac politicienii pentru a nu-i lăsa să alunece în scheme de corupție, deoarece societatea noastră este afectată de corupție și nu putem să credem că imediat ce s-a schimbat guvernarea, au venit încorporate doar politicieni foarte onești.

Oricum, vor exista persoane care vor fi tentate să preia schemele de corupție și eu deja aud mai multe informații despre anumite scheme de corupție care se perpetuează. De exemplu, unii foști șefi de instituții publice ne ziceau că înainte să vină ei, de exemplu, se adunau vreo 60.000 de euro lunar de la diferite structuri mai mici către conducerea de vârf a instituției respective. Persoana care a deținut o funcție în instituția respectivă spunea că acum, probabil, la fel se adună suma respectivă, doar că ea se duce undeva mai jos, pentru că la nivelul de sus nu se accepta așa ceva.

Așadar, anumite scheme de corupție probabil că încă mai funcționează. Astfel tentațiile ca să cazi în plasa acestora care fac schemele de corupție, bănuiesc că sunt mari. În concluzie, eu cred că și reprezentanții ai actualei putere pot să alunece spre schemele respective.

De aceea este important ca jurnaliștii de investigație să fie vigilenți și să documenteze. Apoi să găsească surse, inclusiv din interior. Apropo, șefa Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, ne vorbea la un club de presă și despre faptul că la vamă încă funcționau niște scheme de corupție, cu ramificații inclusiv la nivel de procurori, care ar fi fost stabilite anterior.

Procurorii recunosc că există schemele astea. Dacă o recunosc procurorii, înseamnă că schemele respective funcționează. Și jurnaliștii ar putea ajuta la deconspirarea schemelor respective sau ale altor care pot fi puse la cale. De aceea, trebuie să continuăm ca jurnaliști să lucrăm constant. Și deja trebuie să fim atenți la ce se întâmplă în mandatul actualei puteri.

■ Care sunt problemele majore cu care se confruntă astăzi presa de investigație din Republica Moldova? Există poate presiuni sau autocenzură din partea media să relateze despre anumite aspecte ale guvernării tocmai pentru a nu periclitiza drumul european al Moldovei în niciun fel? Simțiți că există o astfel de tendință?

■ Da, eu cred că da. Din monitorizările mele, pot să zic că există un grup de instituții media care încearcă să susțină guvernarea. Bănuiesc că ar avea și proiecte pentru a susține actuala guvernare. Nu am informații foarte concrete în acest sens, dar după cum acționează anumite instituții media, eu cred că ele încearcă, prin politica lor editorială, să susțină această guvernare, fără ca să o critice sau fără ca să asigure un echilibru informațional corect, cu surse critice. Tocmai pentru ca să nu dea, probabil, apă la moara celor care vor să schimbe guvernarea și care pompează bani în acest scop. Noi știm că vin bani din Rusia, vin bani din scheme de corupție, cu scopul de a afecta cumva această guvernare.

Am observat că există un grup de media care se consideră independente, dar care nu prea critică guvernarea. Sau ar exista niște teme tabu față de guvernare. Dar acest lucru este la fel de

periculos. Asta se întâmplă cândva în mai multe țări post-sovietice. De exemplu, în Kazahstan, atunci când era Nursultan Nazarbaiev la conducerea țării, jurnaliștii spuneau că sunt liberi atât timp cât nu criticau guvernarea. Așadar, nu puteau scrie nimic despre conducerea de vârf a țării, chiar dacă guvernarea locală putea fi criticată.

Un alt exemplu este Georgia, acolo unde guvernarea le-a oferit contracte generoase de publicitate. Potrivit monitorizărilor realizate de ONG-uri, presa de limba georgiană făcea foarte multă propagandă și dezinformare din partea Federației Ruse.

Așadar, există niște metode și instrumente de corupere a presei sau de o face loială - anume banii. Ne referim la publicitate, proiecte care sunt direcționate spre anumite media și în felul acesta guvernarea câștigă loialitatea presei. În așa fel, presa evită anumite tematici. De exemplu, revin la investigația cu Herman von Hebel. În primele zile după publicare, nicio structură media independentă din Moldova nu a preluat subiectul respectiv. Abia când s-au pornit discuții pe această temă în Parlament, când s-a discutat pe rețelele de socializare, anumite media au început să publice materiale legate de acea investigație. Am văzut atunci cum o parte din media a așteptat să vadă ce se va întâmpla și nu a abordat subiectul respectiv, deși era unul de interes public sporit. Dar pentru că investigația afecta cumva această reformă a justiției pe care o derulează guvernarea, anumite media au ezitat să publice subiectul respectiv.

Am avut dintotdeauna și am în continuare foarte mult respect pentru jurnaliștii de investigație care nu se apleacă sub putere

Liderul Coaliției pentru Unitate și Bunăstare (CUB), Igor Munteanu, a vorbit pentru acest buletin despre viziunea dânsului asupra libertății de exprimare și nivelul de profesionalism al media astăzi în Republica Moldova. Am discutat despre comunicarea instituțională, despre obiectivele politice ale Republicii Moldova și despre accesul echitabil în mass media al tuturor forțelor politice. Vă invităm să citiți în rândurile ce urmează despre cum se vede starea presei din Republica Moldova din perspectiva unui lider de partid pro-european din opoziția extraparlamentară:

■ **Domnule Munteanu, cum vedeți Dvs astăzi situația mass media din Republica Moldova? Există un grad de profesionalizare mai mare în rândul jurnaliștilor?**

■ În privința calificării jurnaliștilor nu m-aș apuca să dau verdicte. Dar cu siguranță atmosfera generală în privința presei și a mass-media electronice nu este extraordinară. Se poate vedea acest lucru chiar și în ultimul raport Freedom House. Asupra presei se exercită o presiune foarte mare.

De o parte, există această polarizare a presei conform preferințelor politice și geopolitice. Pe de altă parte, există o polarizare după accesarea surselor de finanțare pentru supraviețuire.



Prima formulă de polarizare implică prezența ori asocierea jurnaliștilor ca persoane cu un anumit grad de calificare profesională pe subiecte culturale asumate. Asta înseamnă că, de exemplu, anumite grupuri de jurnaliști de limbă rusă, cu siguranță, sunt mai incisivți contra inițiativelor de europenizare sau de procesul de aderare la Uniunea Europeană. Și invers, comunitățile de jurnaliști care vorbesc limba română și se simt oarecum parte dintr-un spațiu mai larg românesc, într-o măsură mai mare, împărtășesc obiectivul de a duce Republica Moldova într-un spațiu cultural și politic european.

A doua formă de polarizare ține de o chestiune banală și, în același timp, constantă pentru

spațiul nostru din Republica Moldova - presa nu are bani. Presa, ca să supraviețuiască, trebuie să joace după regulile unei piețe economice extrem de fragmentate și fracturate. Pentru că economia nu funcționează, această piață a publicității online sau publicității care ajunge până la presa finală, este extrem de redusă. Din acest punct de vedere, banii care se iau pentru perpetuarea unor posturi de televiziune se iau din spațiul politic.

■ **Pe cine vizează astfel de practici?**

■ Asta vizează atât posturi de televiziune cu rezonanță, cum ar fi, de exemplu, Jurnal TV, TV8 și așa mai departe, cât și grupurile care trăiesc din donațiile

Federației Ruse. Pentru că finanțarea merge pe toate căile, pentru ca anumite state să-și mențină prezența soft power-ului, adică a puterii de persuasiune, prin mijloacele pe care le are la dispoziție.

În aceste condiții, să vorbești despre libertatea presei este, oarecum, cinic. Pentru că, pur și simplu, jurnaliștii nu prea au de ales. Jurnaliștii nu pot, de exemplu, să-și deschidă niște emisiuni de autor cum și-ar dori ei, sau cum le-ar dicta vocația sau convingerea. Pentru că trebuie să ia în considerație exact ce place comanditarilor.

Scădere ușoară în clasamentele mondiale ale libertății presei

■ **Republica Moldova s-a clasat pe locul 31 din 180 în Indicele mondial al Libertății Presei pentru 2024, cu trei poziții mai jos decât anul trecut. Care credeți că sunt cauzele acestei scăderi ușoare?**

■ Cauzele sunt la suprafață. Este vorba de interdicția pentru cele 12 posturi de televiziune care au fost suspendate, printr-o decizie a Comisiei Situații Excepționale. Aici sunt două chestiuni.

În primul rând, eu sunt surprins de faptul că Republica Moldova a căzut doar cu trei trepte. În condițiile în care tu, ca autoritate națională, guvern - pentru că este răspunderea Guvernului -, elimini un sfert sau chiar mai mult din toate posturile de televiziune care se retransmit sau sunt transmise pe teritoriul tău național, sigur nu este vorba de o cădere mică de trei trepte. Este o lovitură puternică pentru libertatea de

expresie. Acum, ce fel de libertate de expresie difuzau aceste posturi de televiziune este o altă chestiune.

Dar, statistic vorbind sau politic vorbind, este vorba de scurtarea vieții unor posturi de televiziune care aveau în spatele lor niște colective de jurnaliști, aveau niște calcul economice și aveau un anumit auditoriu. Obiectiv vorbim.

A doua chestiune, sigur că a trezit întotdeauna foarte multă nemulțumire și consternare, și anume faptul că de suspendarea licențelor acestor televiziuni s-a ocupat o comisie ad-hoc, cu statut de "inchizitor public", și nu agenția de stat care este prin lege organică mandatată să reglementeze piața audio-vizuală.

Aceste lucruri, cumulate cu extinderea utilizării terminologiei războiului hibrid, creează în Republica Moldova o a treia polarizare extrem de gravă, din punctul meu de vedere. Pentru că nu poți să obții o condiție de participare democratică și liberală până la un anumit nivel a cetățenilor în condițiile în care există permanent timorarea de a te alinia la unul dintre cele două grupuri: grupul care luptă contra unui război hibrid și grupul care desfășoară războiul hibrid.

Există o stare constantă de suspiciuni și de acuzații în spațiu public asupra modului în care orice fel de mesaj sau orice fel de campanie se pliază pe un anumit model politic de transmitere a unei anumite poziționări geopolitice. Moldova nu este într-o stare de liniște și pace. Este supusă, într-adevăr, unor atacuri fără precedent, iar vehemența cu

care se utilizează instrumentele de răspuns nu pot fi considerate instrumente de pace.

Chiar și proiectul Patriot [Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării -n.r.] distorsionează piața existentă.

Închiderea televiziunilor cu propagandă rusă: cenzură sau act sanitar?

■ **Ce părere aveți despre mecanismul prin care au fost suspendate aceste licențe a mai multor posturi de televiziune, așa cum bine ați menționat? Este vorba despre această Agenție de Investiții. O vedeți ca pe o mișcare normală sau Consiliul Audiovizualului trebuia să se ocupe de această chestiune?**

■ Utilizarea acestei agenții pentru verificarea investițiilor strategice, nu știu exact denumirea ei, este o invenție para-legală, care nu are nimic în comun cu standardele statului de drept. Pentru că utilizarea ei poate justifica orice fel de intervenție a unei autorități care în acest moment se află la guvernare fără asigurarea oricărei forme de protecție juridică sau a dreptului la apărare a entităților care sunt supuse cenzurii.

Atacuri la adresa jurnaliștilor de investigație

■ **Cum ați privit Dvs episodul recent în care a fost implicată Cornelia Cozonac, directoarea Centrului pentru Investigații Jurnaliste și autoarea unei anchete jurnalistice despre integritatea președintelui Comisiei Pre-Vetting Herman von Hebel? Au fost multe reacții negative la adresa sa pentru că**

și-a făcut treaba de jurnalist de investigații.

■ Din punctul meu de vedere, Cornelia Cozonac a fost supusă unui tratament total imoral, pentru că a implicat și resursele unui partid aflat la guvernare, dar și un anumit mediu de jurnaliști care lucrează politic, sunt angajați politic pentru grupul politic aflat la guvernare în acest moment.

Investigațiile jurnalistice au avut întotdeauna un rol extraordinar de important, pentru că publicul a dorit să obțină și alte răspunsuri decât cele oferite pe canalele oficiale. Atunci când doamna Cozonac a identificat niște breșe sau niște obscurități în CV-ul său, realitățile prin care a trecut Herman von Hebel, avea obligația să raporteze și să pună întrebări autorităților care l-au angajat. Acele autorități care au omis anumite lucruri să fie comunicate, să le comunice ori să le raporteze la recrutarea acestui expert.

Atunci când, de exemplu, comiți asemenea scăpări, atunci nenorocești întreg procesul. Faptul că astăzi, de exemplu, la o depărtare de o lună de zile, ajungem într-un alt scandal, legat de un alt membru a Comisiei Pre-Vetting, Tatiana Răducanu, cea care, concomitent, face parte și din Consiliul Suprem de Securitate și al Comitetului Consultativ Independent Anticorupție de la Președinție, vorbește despre faptul că omiterea cu bună știință a unor elemente care trebuie să trezească alerte nu creează spațiu pentru încrederea publicului în instituțiile care funcționează din bugetul de stat. Ele încep să rotească pe cerc, într-un cerc vicios al complicităților, al lucrurilor spuse pe jumătate și

al neîncrederii în scopul colectiv și benefic pe care asemenea instituții, cum este Comisia Pre-Vetting, ar trebui să le desfășoare.

Am avut dintotdeauna și am în continuare foarte mult respect pentru jurnaliștii de investigație care nu se apleacă sub putere, care nu își iau tainul din mâinile puterii politice și nu cruță niciun fel de defecte sau defecțiuni ale sistemului de integritate publică. Pentru că dacă nu s-ar întâmplă acest lucru, după asta noi am avea de plătit înzecit.

Suntem un stat timorat de experiențe și traume istorice, dar continuăm să le reproducem pentru că adeseori lipsește curajul pentru ca anumite categorii de persoane să-și exercite cu profesionalism obligațiile. Asta se referă atât la jurnalist, cât și la oamenii din organele statului de drept, organele de drept - procurori, judecători - nemaivorbind de serviciul de stat, serviciul public, care în acest moment este total frânt sub povara preferințelor politice ale unui singur partid în Republica Moldova.

Monopolizarea statului în interesele unui grup politic este o acțiune condamnată de prevederile constituționale. Din păcate, puțini oameni își dau seama că acest lucru îi privește direct și li se va cere socoteală.

Comunicare defectuoasă

■ **Cum vi se pare comunicarea cu presa actualului guvern și cât de transparente și comunicate sunt anumite decizii pe care le ia actuala guvernare de la Chișinău?**

■ Din primul an în care a ajuns la guvernare, PAS a făcut paradă.

Îmi aduc aminte că principala vină pe care și-o asumau anumiți miniștri sau purtătorii de cuvânt ai partidului de guvernare era că noi comunicăm slab. Și la fiecare întâlnire politică care se făcea pe holurile Parlamentului European sau Comisiei Europene, sau de la statele partenere se cerea ajutor pentru comunicare.

Dar din păcate, cantitatea nu a însemnat calitatea. În acest moment, este o armată întreagă de presă care este supusă doar dorinței actualului partid aflat la guvernare de a comunica doar despre realizările sale, fără a pune în discuție că anumite realizări ar fi putut fi făcute mai rapid, mai eficient, cu mai puține resurse și mai concentrate pe prioritățile cetățenilor. Discrepanțele dintre așteptările cetățenilor și politicile pe economie sau pe educație, sau pe sănătate, de exemplu, sunt uluitoare de mari.

În acest moment, eu cred că actualul guvern are nevoie nu atât de mai multă comunicare, cât de mai multă comunicare onestă, pentru ca să mențină sau să construiască condițiile unei încrederi vital necesare pentru ca acest stat să nu se prăbușească.

Lucrurile sunt destul de grave, pentru că există o bulă mare a PAS cu această armată de persoane loiale și o populație care fierbe și la Chișinău și în alte regiuni, iar alertele cu privire la acest proces de fierbere au fost constatate de-a lungul ultimilor alegeri, începând cu alegerile pentru guvernator din mai 2023 în regiunea autonomă găgăuză. Acolo este o altă problemă - că oamenii sunt ușor manipulabili sau ușor de cumpărat, dar discrepanța dintre opțiunile lor de vot sau așteptările lor în raport cu

o agendă națională și ceea ce se livrează este uimitor de mare.

Jocuri politice la media publice

■ În calitate de lider al unui partid de opoziție extraparlamentară, cât de des sunteți invitat la televiziunea și radioul public? Considerați că reprezentanții partidelor de opoziție în Republica Moldova au acces suficient la mass-media publică?

Cred că glumiți. În ultimele șase luni cred că am participat o singură dată la o emisiune și aceea a fost de zece minute. În privința emisiunilor de top, cum ar fi, de exemplu, „Bună seara” sau alte emisiuni care durează între o oră și o oră și jumătate, nu am avut luxul de a participa la asemenea emisiuni. Asta deși observ cu un anumit grad de invidie repetarea sau perpetuarea acelorași fețe care țin fără îndoială de partidul aflat al guvernului.

Este din păcate o practică vicioasă ca anumite partide să-și monopolizeze dreptul de a face liste de persoane recomandate sau recomandabile și altele care nu ar trebui să fie afișate în spațiu public.

Acest lucru, cu atât mai mult, denaturează procesele democratice la care asistăm și creează o mare discrepanță între realitățile transmise cetățenilor și, elementar, standardele unui stat pluralist, democratic, de la care ar trebui să înceapă toate alte tendințe, inclusiv aderarea și procesul de integrare europeană care este doar un efect al pluralismului democratic din Republica Moldova.

Este un efect al statului de drept și al dreptului nostru de a ne exprima o identitate europeană.

Atunci când, de exemplu, nu faci altceva decât să monopolizezi spațiul public, instrumentele de putere, crezând că ai dreptate în ultimă instanță, te poți trezi foarte ușor aruncat la coșul de gunoi al istoriei, pentru că opțiunile cetățenilor sunt mult mai dinamice, sunt mult mai exigente și așteaptă din partea guvernării o abordare mai umană.

Presa, puterea a patra în stat?

■ Care sunt prerogativele de care ar trebui să se bucure presa din Republica Moldova pentru a deveni chiar și informal acea putere a patra în stat, care să ajute acest mecanism de *checks and balances* între puterile statele?

■ Presa din Republica Moldova, ca să rămână în albia standardelor deontologice, trebuie să ceară tuturor persoanelor sau personajelor pe care le tratează sau le raportează, le promovează în spațiu public, adevărul pe care îl așteaptă cetățeanul. Mai precis, întrebări cu suficientă ascuțime pentru ca oamenii în poziții administrative, politice sau de oricare alt gen, să raporteze, să fie responsabili în fața cetățeanului pentru ceea ce fac și pentru ceea ce nu fac. Vedem însă că în raport cu persoanele din opoziția extraparlamentară, presa lansează uragane de acuzații, lăsând pe banca guvernanților persoane care ar trebui cu siguranță să răspundă pentru ceea ce au făcut, sau au comis.

Există foarte multe neclarități și întrebări de pus asupra modului în care se gestionează banii publici, în care se gestionează economia, ori sectoarele relevante, care țin de viața publică. Te întrebi, de fapt, ce școli au trecut acești jurnaliști, cui folosește o asemenea distorsionare a funcțiilor, a prerogativelor, cum ați menționat dumneavoastră. La ce servește în general o presă care adulează oamenii aflați în anumite poziții de putere în condițiile în care populația trece prin șocuri economice fără precedent?

Uitați-vă doar la datele BNS-ului, ca să vedeți câtă populație rămâne în zona de sărăcie extremă, care se extinde, apoi la plecările masive de populație în ultimii ani, care nu s-au limitat la numărul de persoane care de obicei plecau din țară, ci chiar au crescut.

Și la lipsa totală de credibilitate a inițiativelor economice, pentru că atunci când în Ucraina vecină, supusă războiului, au intrat 5.400 de proiecte investiționale în ultimii doi ani, cu război, în Republica Moldova nu a intrat nici o companie străină în trei ani de guvernare.

Asta vorbește despre incompetența unor persoane care, cu foarte multă trufie, susțin că sunt miniștri, dar administreză doar interesele propriului salariu sau, probabil, administreză interesele unor grupuri căpușe, care, eu știu, folosesc actuală guvernare sau anumite ministere, ca să nu generalizăm, în scopul perpetuării sărăciei și a lipsei de profesionalism.

■ Vă mulțumim!

Cum poate naviga Republica Moldova în lupta împotriva dezinformării fără a recurge la cenzură

Peste 100 de jurnaliști, experți media, comunicatori, specialiști în publicitate și oficiali și-au dat întâlnire, pe 23 mai, la Media Forum Policy 2024, pentru a discuta într-un format mai extins despre cele mai arzătoare probleme cu care se confruntă astăzi mass-media din Republica Moldova. De la armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene, la dezinformare, libertatea de exprimare și cenzură, dezvoltarea economică a mass-media și sectorului de publicitate și reglementarea media online, invitații au discutat în detalii și au analizat cum Republica Moldova poate avea și o presă liberă, independentă și sustenabilă.

De asemenea, participanții au dezbătut și cum se poate dezvolta economic presa în condiții extrem de nefavorabile cauzate de războiului militar dus de Rusia în Ucraina, dar și de războiului hibrid prin toate elementele sale pe care Rusia îl desfășoară asupra Republicii Moldova.

“Mass-media joacă un rol esențial în orice societate democratică. Cetățenii și societate civilă au nevoie de acces la informații bazate pe fapte și la mai multe puncte de vedere pentru a lua decizii informate cu privire la problemele ce țin de politică și față de reprezentanții lor aleși,” a declarat ambasadorul american la Chișinău, Kent Logsdon.

El a precizat că accesul la mass-media independentă permite alegătorilor să tragă la răspundere guvernul și sporește rezistența la dezinformare. “Crearea condițiilor pentru un sector



media prosper este o sarcină complexă și importantă în egală măsură. Iar difuzarea producțiilor mass-media prin platforma netradițională reprezintă noi oportunități, dar și provocări, mai ales față de media care sunt susceptibile la manipularea informațională străină”, a adăugat oficialul american.

Diplomatul a precizat că este foarte importantă continuarea eforturilor de a avea un nou sector media independent care este divers și puternic.

UE atrage atenția la linia fină între contracararea propagandei și cenzură

Pe de altă parte, ambasadorul UE la Chișinău, Janis Mazeiks, a declarat că Moldova a fost lăudată recent, la Bruxelles, în cadrul Consiliului de Asocieri UE - Republica Moldova, pentru reformele întreprinse până în prezent, deși mai sunt multe lucruri de făcut în vederea integrării în UE. “S-a discutat și despre mass-media și

libertate și permiteți-mi să recunosc încă o dată rolul esențial al unei mass-media libere, independente și energice, care contribuie la dezvoltarea democratică și economică a Moldovei”, a spus el.

Oficialul european a adăugat că, în ultimii ani, peisajul media din Moldova a suferit consecințele războiului armatei ruse în Ucraina și ale atacurilor hibride ale Rusiei împotriva Republicii Moldova.

“Prezența influenței oligarhilor a creat o media plină de prejudecăți și ușor de manipulat de influențe externe. Suspendarea licențelor pentru mai multe canale TV, inclusiv cele legate de oligarhii fugari, reflectă eforturile în procesul de desfășurare pentru a aborda aceste probleme și a combate dezbinarea. Deși înțelegem că suspendarea licențelor este un pas necesar în această luptă împotriva discursului instigator la ură este însă esențial ca aceste acțiuni să fie realizate prin reguli transparente și

corecte pentru a menține încrederea publicului”, a punctat oficialul UE.

Diplomatul european a precizat că în Republica Moldova este și o provocare economică semnificativă care duce la dificultăți în gestionarea operațiunilor și păstrarea personalului calificat din acest sector. “Multe organizații mass-media au solicitat sprijin din partea noastră și a altor parteneri pentru a face față acestor dificultăți. În timp ce UE s-a angajat să sprijine pe cei liberi și mass-media independentă din Moldova, faptul că depinde de finanțarea externă arată necesitatea critică de a avea un model economic durabil”, a mai spus el.

Mazeiks a salutat cea mai nouă inițiativă a Guvernului, după ce Parlamentul a aprobat în aprilie crearea unui fond de subvenționare a mass media. În opinia oficialului UE, aceasta este o inițiativă benefică pentru consolidarea pluralismului media. El a mai precizat că este foarte important ca Televiziunea Publică și Consiliul Audiovizualului să păstreze independența și autonomia.

“În timp ce reglementarea este crucială pentru a asigura distribuirea corectă a informațiilor, trebuie să fim atenți la principiile celorlalte reglementări. Este un echilibru delicat pe care trebuie să-l menținem pentru a proteja integritatea spațiului nostru media. În detrimentul acestor provocări, există componente și pași importanți deja în curs”, a precizat el.

Janis Mazeiks a mai adăugat că, în octombrie, cetățenii Republicii Moldova vor fi chemați la un referendum pentru a alege dacă vor un viitor în UE, iar rolul media este foarte relevant în acest context. “În acest moment, mass media poate juca un rol esențial în a ajuta cetățenii să ia decizii informate și obiective. Prin eforturi de colaborare, ne putem strădui să cultivăm o mass-media robustă independentă care contribuie la dezvoltarea cetățenilor bine informați și implicați”, a concluzionat diplomatul.

Dezbaterea și critica, elemente absolut necesare în spațiul mediatic

La rândul său, ambasadoarea Marii Britanii la Chișinău, Fern Horine, a declarat că mass-media este o parte integrantă, un ingredient integral pentru democrație, securitate globală și prosperitate și că cetățenii au nevoie de surse credibile și independente pentru a le oferi informații corecte și conținut de calitate. “Un cadru de reglementare robust nu numai că protejează împotriva practicilor anticoncurențiale, ci și promovează un ecosistem media vibrant care promovează diversitatea vocilor și ideilor. Și acest schimb liber de opinii și informații diferite permite comunităților să identifice problemele, precum și dezbaterile critice. O mass-media liberă informează, investighează și identifică probleme și permite această dezbatere critică”, a spus ea.

Diplomata britanică a mai spus că este nevoie de a întreține convergența platformelor media tradiționale și noi, asigurându-se că libertatea internetului este esențială pentru susținerea valorilor democratice și protejarea drepturilor fundamentale.

“Reglementarea spațiului online va modela, fără îndoială, viitorul digital al mass-media din Moldova și, într-adevăr, al mass-media globale. Și rolul platformelor de social media, YouTube, canale Telegram, a crescut substanțial și odată cu aceasta a crescut și pericolul dezinformării. Și există un flux constant prin multiple canale de dezinformare în Moldova. Așa că astăzi, mai mult decât oricând, trebuie să ne uităm la modul în care putem contracara dezinformarea care este dăunătoare”, a punctat ea.

În opinia sa, unul dintre cele mai bune antidoturi împotriva dezinformării este un peisaj media robust, liber, vibrant și variat. “Dar asta aduce câteva întrebări importante pe care cred că le puteți

lua în considerare astăzi. Cum abordăm dezinformarea și discursul instigator la ură? Și cum îi putem proteja pe cei care exercită libertatea de exprimare, fie că este offline sau online?”, a mai spus ea.

Cenzură sau rațiuni de securitate națională?

Cu toate acestea, există o dezbatere de ce suspendarea la începutul acestui an a licențelor de transmisiune a 12 posturi TV afiliate oligarhilor fugari Ilan Șor și Vlad Plahotniuc se află în mâna Comitetul pentru Investiții Strategice și nu în cea a Consiliului Audiovizualului (CA), regulatorul național care se ocupă de astfel de probleme.

Președinta Consiliului Audiovizualului a declarat, pe 24 mai, în cadrul Media Policy Forum 2024, că instituția sa a acționat în baza articolul 13 din Codul Audiovizualului care stipulează condițiile pentru asigurarea informării corecte. “Dacă nu am fi avut articolul 13 din Codul Audiovizualului, nu știu cum am fi putut lupta cu propaganda rusă în condițiile războiului din Ucraina. Programele televiziunilor locale abundau în trecut de programe rusești retransmise și arată mai mult ca un spațiu informațional rusesc, decât ca unul al Moldovei”, a explicat Liliana Vițu.

În ultimii ani, fața peisajul mediatic din Moldova s-a schimbat prin obligarea televiziunilor locale să producă opt ore zilnic de conținut local în limba română, dintre care 50 la sută din operele difuzate de televiziuni și radiouri să provină din țări ale UE. Acest lucru a dus la diminuarea conținutului în limba rusă care era transmis gratuit de la marile televiziuni rusești în Moldova. Moscova a folosit mereu acest instrument de soft power de atracție a telespectatorilor într-un spațiu informațional dominat de emisiunile de divertisment, buletine de știri și filme rusești în care erau inserate direct sau subliminal narațiunile propagandei ruse.

Expertul și directorul Asociației Presei Electronice, Ion Bunduchi, a declarat, pe 24 mai, în cadrul Media Policy Forum 2024, că libertatea de exprimare nu este nelimitată în cazul suspendării licențelor celor 12 televiziunile afiliate oligarhilor în conexiune cu Moldova. „Dacă libertatea de exprimare vine să abuzeze de democrație, atunci cum protejăm democrația? Autoreglementarea în piața media poate veni doar într-o societate mai matură, nu precum cea a Moldovei, deocamdată,” a declarat Bunduchi.

Autoritățile de la Chișinău au acționat asupra media care promovau interesele Kremlinului prin partidele proruse, care militează pentru renunțarea la parcursul european al Moldovei care se pregătește în iunie să înceapă oficial deschiderea tehnică a captolelor de negociere la UE.

Propaganda rusă se mută în online

Pe acest fundal, președinta CA, Liliana Vițu, a mai atras atenția în cadrul Media Policy Forum 2024 asupra faptului că problema propagandei ruse, ca parte a războiului hibrid pe care îl duce Rusia împotriva Moldovei, este departe de a fi soluționată. „Mesajele propagandei și dezinformarea s-au mutat din zona de televiziune în cea de online, acolo unde se face o micro-targetare politică foarte intensă,” a mai precizat Vitu.

Consultanta media din partea companiei Comsol, Deirdre Kevin, a declarat cu ocazia Media Policy Forum 2024, organizat de Freedom House, că Moldova respectă în mare măsură transpunerea legislației europene în propria legislație națională în domeniu media. „Din ceea ce am văzut despre lege și am văzut mai multe versiuni, așa spune că în ceea ce privește directiva privind serviciile media audiovizuale, probabil că există 80 la sută”, a spus ea.

Cu toate acestea, ea a subliniat că „trebuie să existe puțin mai multă claritate în ceea ce privește ceea ce este interzis, ce este ilegal, ce este conținut dăunător”. „Trebuie să existe un echilibru mai atent, să spunem, cu încrederea în sine. Trebuie să existe mai multă autoreglare, deoarece conceptul de conținut exact este foarte problematic”, a adăugat Deirdre Kevin.

Totodată, media din Moldova se confruntă, de asemenea, cu serioase probleme financiare, în special din cauza contractării pieței de publicitate pe fondul războiului din Ucraina.

Guvernul promite finanțare pentru media independentă

Pentru a veni în întâmpinarea acestor probleme, premierul Dorin Recean a vorbit la Media Forum Policy 2024 despre apropierea unei formule de subvenționare a media din Moldova.

„Scopul Guvernului este să dezvolte pluralismul mediatic, să sprijine proiectele culturale, educaționale și de alfabetizare media, să fortifice independența editorială și economică a mass-mediei,” a spus Recean.

Parlamentul a aprobat luna trecută, în lectură finală, Legea privind Fondul de subvenționare în domeniul mass-media, iar primul apel în cadrul concursului de finanțare a proiectelor media va fi anunțat în toamna acestui an.

„Avem nevoie de instituții media credibile și puternice, care să informeze corect și obiectiv, de jurnaliști integri și verticali, care să aducă adevărul în casele noastre. Este esențial să combatem dezinformarea și propaganda rusă, care subminează pacea și stabilitatea în țara noastră. O presă liberă, independentă și responsabilă este crucială pentru proiectul nostru de țară - Construim Moldova europeană acasă”, a declarat premierul Dorin Recean.

Cu toate acestea, experta media Deirdre Kevin spune că acest proces trebuie să fie transparent și corect. Ea a concluzionat că orice mass-media care dorește să acceseze un astfel de fond oferit de Guvern ar trebui să „adere la etica jurnalismului și să se înscrie la Consiliul Presei și să nu fi încălcat multe lucruri cu autoritatea de reglementare”.

Mădălin Necșuțu

Opiniile exprimate de experți în cadrul editorialelor nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) și al Asociației pentru Politică Externă (APE).